N. 27.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 3 Kwietnia V. S. ROKU 1807

WILNO d. 3 Kwietnia. Pierwsze aerostatyczne
doświadczenie balonem które tu robił w zimie P. Iordaki
Kupareńko Mołdawianin, tak dla ciężkości zbyteczney
powietrza iak i gwałtownych wiatrów nie mogło bydż
zupełnie doskonałe i należytey sprawić satysfakcyi Prze-
świetney Publiczności, dla którey z ofiarą własnego
życia w tak niebezpieczną puścił się podróż, aby nie-
zawiodł powszechnego oczekiwania. Teraz gdy nasta-
ią dni naysposobnieysze do okazania iego talentu dłu-
gim nabywanego doświadczeniem, uwiadamia tuteyszą
Publiczność, że między 15 a 20 tego Miesiąca będzie
miał honor drugą powietrzną odprawić podróż w no-
wym balonie według swoiego zrobionym wynalazku; u-
pewnia oraz iż tak dokładne poczynił do tego przygo-
towania, że nieuchybnie sobie sławę a powszechności
naywiększe zrobi ukontentowanie. Dzień, pora, mieysce
i rozkład będą affiszem doniesione.

S. PETERSBURG VS. d. 22 Marca. GM Tu-
czkow 3 do służby przyięty będzie Szefem Wilman-
strandzkiego półku muszkietyerów, GM. Skipor Sze-
fem Twerskiego garnizonowego. Iziumskiego półku hu-
zarów Kornetowi Graffowi Tołstoy za okazaną w bi-
twie znamienitą waleczność przywrócona iest ranga
Półkownikowska. Półkownik Hryhorowicz umieszczony
w Elizabetgradzkim półku huzarów. Stanu konsyliarz
Jarcow uwalnia się od obowiązku, w nadgrodę 49 le-
tniey służby z pensyą dożywotnią całey gaży. Aktu-
alny stanu konsyliarz Wołkow otrzymał order S. An-
ny 2 klassy. Dyrektor assygnacyinego bangu Balli u-
walnia się od służby z pensyą połowy gaży. Zawia-
duiącemu gabinetem aktualnemu taynemu Konsylia-
rzowi Guriew oświadczono ukontentowanie za utrzy-
manie porządku naylepszego. Kolleski konsyliarz Mar-
czeńko otrzymał order S. Anny 2 klassy.

Następuiące osoby ofiarę przyniosły oyczyźnie; oso-
ba niewiadoma przez Biskupa Tulskieg Ambrożego
przesłała w ofierze niemało drogich kamieni pierścień
bryllantowy, złotą tabakierę bryllantowaną i duże sre-
brne czary. Kapitan Mansurow 500 rubli. Porucznik
Chomiaków 500 rubli. i tyleż corok, dopóki trwać bę-
dzie milicya. Chorąży Miasnow 465 rubli. Porucznik
Mansurów rubli tysiąc. Aktualny S. K Iwanow 6 ko-
ni Koleski Assesor Szenszyn 4 konie Chorąży Murom-
cow 100 strzelb i 100 szabel. Porucznik Masłów 3
tysiące pudów żelaza, które przeleie włsnym kosztem
na kule, bomby, iak zwierzchność każe. Konsyliarz Ma-
słow 12 armat żelaznych, kul i kartaczów ile wylać
pośpieszy. Assesor Szenszyn 120 czetwierci mąki ży-
tney. Stanu Konsyliarz Durow 100 czetwierci mąki, 52
czet. krup. Duchowieństwo Dyecezyi Tulskiey 3425 ru-
bli Marszałek Tulski X. Wadbolski 500 rubli. Cho-
rąży Karpow 500 rubli. Podporucznik Zagraiski, Sta-
nu Konsyliarz Durow, Koleski Assesor Szenszyn, każ-
dy po tysiąc rubli.

KROLEWIEC d. 4 Marca. Donieśliśmy nie-
dawno, że Buonaparte wyieżdżaiąc z Preussisch Eylau
darował gospodarzowi domu, w którym mieszkał, 12
Fidrichsdorów, w nadgrodę rabunku dopełnionego przez
Francuzkich żołnierzy. Lecz z poźnieyszych doniesień
ta wiadomość pokazała się fałszywą; przeto iest odwo-
łana dla zachowania prawdy; nie tylko tey summy, a-
leteż nic wcale gospodarzowi pokrzywdzonemu nie
dano.

Rossyisko Imperatorska armia ieszcze stoi dotąd
na prawym brzegu rzeki Pasarży: główna kwatera kom-
menderuiącego Barona Bennigsena znayduie się się w
Heilsbergu. Pruskie woyska teraz przyłączyły się zno-
wu, i stoią na prawém skrzydle armii: główna kwa-
tera GL Lestoc znayduie się w Peterswalde. W Bra-
unsbergu i w tyle tego miasta nieprzyiacielski kor-
pus Marszałka Bernadotte ziednoczył się z częścią kor-
pusu Marszałka Lefevre; Braunsbergski Neustadt, Ein-
siedlerkrug, i las na przodzie będący od nieprzyiacie-
la są zaięte. Straże i pikiety obu stron w tych miey-
scach stoią iedne przeciw drugim. General Diericke
zaioł wielki gościniec, główna kwatera iego iest w Hei-
ligenbel.

Liczne doniesienia przychodzące z mieyśc zaię-
tych przez Francuzów potwierdziły dawnieyszą pogło-
skę, iż nieprzyiaciel ustępui do Torunia, wi ksza
część artyleryi już wysłana ku temu miastu; Fran-
cuzkie woyska pod Braunsbergem stanowiska utrzymu-
ią dla tego iedynie, iż w tych stronach zamyślaią ie-
szcze kray Pruski rabować. Co iednak zależy od o-
brótów armii naszey, i spodziewać się trzeba, że ta
nie dozwoli nieprzyiaciołom do skutku przywieść szko-
dliwe przedsięwzięcie.

Przyiaciele ludzkości radować się powinni, widząc
takie zdarzenia wśrod woyny, wśrod klęsk, spustosze-
nia, okropności od niey nierozdzielnych, które prze-
konaią każdego, że z drugiey strony użyte są wszel-
kie sposoby podobne dla ulżenia cierpiącey ludzkości
Jak tylko przyszła wiadomość do Królewca o straszli-
wey bitwie stoczoney pod Preussisch Eylau, niemiesz-
kaiąc przyprowadzono tysiąc żołnierzy ranionych od
wszystkich trzech armii, którzy ieszcze nie wszyscy na
prędce mogli być opatrzeni. Wiele osob do oyczyzny
przywiązanych rozmaitego stanu postanowiły dac ludziom
nieszczęśliwym i zbolałym prędką pomoc bez względu
na różnicę armii i narodu, każdemu z nich dostarcza-
iąc opatrzenie nadzwyczayne bynaymniey nie zawisłe
od zwyczaynego w szpitalach woyskowych.

Ci ludzie za pozwoleniem rządu deputacyą ufor-
mowali, którey powinnością było chorym usługiwać;
wezwali publiczność, ażeby zamiar ten wsparła; iakoż
wkrótce pociechę mieli odebrać z różnyzh stron zna-
czne dary w pieniądzach, szarpii, bieliźnie, innych po-
trzebach. Wielu dobrze myślących obywatelów Kró-
lewieckich opatrywali ranionych pokarmem i napoiem,
i bez względu na drożyznę, od początku do końca nie

przestali pełnić ten uczyn k miłosierny. Lecz nie ami tylko mieszczanie Królewieccy deputacyą zasilali, aże by mogła dopiąć zamiaru chwalebnego cudzoziemcy nawet i postronni ludzie wspierali ią dzielnie, z wielu mieyść przesyłaiąc ofiary znaczne.

Oprócz szpitalów założonych przez tchnącego ludzkością Monarchę Pruski go, i przez główno kommenderuiącego armią Barona Benigsena w imieniu iego Monarchy, Królowa nasza chciała także mieć cząstkę w pożytecznych zamiarach deputacyi wspomnianey, przesyłaiąc do iey kassy 200 Fridrichsdorów. Zona Rossyiskiego Agenta Krudener przysłała 100 reichstalarów dla samych tylko Prussaków ranionych, wszystkie damy dworskie procz 71 funtów szarpii zgotowaney przez Królowę i iey damy, przysłały więcey 100 koszul, wiele przewiązek, obiecuiąc ich ieszcze więcey. Po wszystkich domach Królewskich, nawet w mieszkaniu siostry Monarchini naszey Xiężny Solms, gotuie się wiele szarpii i koszul. Zyczyć trzeba, żeby te przykłady wrażenie sprawiły na tey części narodu, która ieszcze uczyniła nie wiele na dobro cierpiącey ludzkości. Co będzie tém pożyteczniey że dotąd nie przestaią do nas prowadzić ranionych od trzech armii.

HEILIGENBEIL d. 4 Marca. D. 3 nieprzyiaciel zaioł znowu przedmieście Braunsbergskie na tey stronie rzeki Passarży; rzekę zaś przeszedł po mostach nowych, gdyż obydwa stare były od niego wprzód spalone. Tysiąc piechoty Francuzkiey uderzyło na Półkownika Wirchik, który swoie forpoczty z 4 szwadronów złożone rozciągnoł do Einsidelkrug, i zaioł las będący pod Hammersdorf i Einsidel. Więc wspomniany Półkownik został przymuszony cofnąć się do Grunau. Generał Diricke zebrawszy wiadomości, że nieprzyiaciel gotuie się do attakowania Prussaków, uczynił wszystko, co kazała potrzeba ku przyięciu onego. Co iednak nie nastąpiło; dziś rano o 9 godzinie odebraliśmy doniesienie, iż Francuzi z onego lasu ustąpili. Półkownik Wirchik znowu zaioł dawniey sze stanowisko swoie; w Einsidelkrug znayduie się ieszcze piechota nieprzyiacielska. Francuzi utwierdzaią Braunsberg; d. 3 przeszli rzekę Pasarżę w okolicach Formditt i to mieysce zaieli; poźniey iednak opuścić ie mieli.

SEMLIN d. 16 Marca. Po śmierci Paswana Oglou Jańczarowie iego zgodnie wybrali następcą Rustema Agę; Porta wyboru nie potwierdziła, naznaczaiąc Baszą Widdinu Kurschida, który był wielkorządcą Egiptu, z Beiami Mammeluków długo woiował, w cytadelli Cairu był zamknięty, nakoniec do Constantinopola musiał powracać; dziś został Baszą trzytulnym; rzecz ciekawa, czyli go przyiąć zechcą Jańczarowie, których przywileiu i swobody obrońcą był zmarły Passwan Oglou. W Serwii panuie spokoyność; obywatele czekaią niecierpliwie ogłoszenia warunków traktatu z Portą zawartego; tymczasem zatrudnia się Synod urządzeniem domowém.

CONSTANTINOPOL d. 28 lutego. Z Egiptu wiadomość przyszła, iż ieden z pierwszych Beiów Osman Bardist umarł; przeciwnik Elfi natychmiast przeciągnoł na swoią stronę wszystkich Mammeluków i Arabów, którzy zmarłemu sprzyiali. Porta milczy od czasu dawnego o prawdziwym stanie Egiptu; to pewna, że port Alexandryiski i twierdza dotąd osadzone są Tureckim żołnierzem.

Donieśliśmy, że poseł Brytańnii W. Arbuthnot opuściwszy Constantinopol udał się do eskadry narodu swego, która pod kommendą Admirała Louis niedaleko wyspy Tenedos przy Dardanelskiey ciaśninie na kotwicach stała. Tę zmocnili Anglicy dwóma innemi pod przewodnictwem Admirałów Duckworth i Sidneia Smith sprowadzonemi od brzegów Hiszpanii i Sycylii. Nad połączonemi kommendę naywyższą przyiowszy Duckworth, d. 18 dał swoim rozkaz, ażeby ciaśninę Dardanelską przechodzili. Wiadomo, że w tém mieyscu Mahomet 4 ieszcze w 17 wieku zamków kilka zbudować kazał, ażeby flottom Chrześciańkim przystęp zagrodził do stolicy; około r. 1770 Inżenier Francuzki Tott fortyfikacye dawne naprawił, wiele nowych przydał, batteryami opatrzył brzegi. Nadto pęd wody z morza Czarnego płynącey tak iest gwałtowny, że gdy powiewa wiatr północny, niepodobno iest z Archipelagu płynąć do Marmory, gdy pomyślny, bardzo trudno. Nic iednak oprzeć się nie zdołało waleczności, odwadze, śmiałości, doświadczeniu Anglików: ciaśninę Dardanelską pierwszém zdarzeniem przeszli r. 1807 z równą prawie łatwością, iak r. 1801 nieśmiertelney pamięci Admirał Lord Nelson Sund przebył pod ogniem Duńskich batteryi.

Angielska eskadra składała się z okrętów liniowych. Royal Georges od 110 armat, Windsor Castle od 98, Canopus, Pompeius od 84, Actif, Standart, Repulse, Thunderer od 74; za niemi szedł Endymion od 50, fregaty, kilka bombardyerskich i palnych statków; reszta flotty pod wyspą Tenedos została. Wyliczone zaś okręta za pomocą wiatru południowego szczęśliwie i w krótkim czasie przebyły ciaśninę, bez żadney straty prawie, chociaż z nadbrzeżnych batteryi długo do nich i silnie ognia dawano. Przed uściem kanału znaydowała się niewielka Ottomanów eskadra; którą po rozprawie krótkiey zniszczywszy Duckworth zwycięzca, d. 20 wieczorem ukazał się pod Constantinopolem, i zarzucił kotwice między Seraiem i Siedmiowieżami na wystrzał armaty.

Ponieważ ten przypadek był naymniey spodziewany, a Turcy żadney gotowości nie mieli do obrony miasta stołecznego, zaczeli przeto wysyłać do flotty Angielskiey liczne statki pod spokoyną flagą; po obuym sposobem odpowiadał Duckworth; spodziewać się należało prędkiey zgody; negocyacye trwaią podziśdzień, nie zerwała ich nawet utarczka wczora stoczona przez szalupy Tureckie działami osadzone z Anglikami, w których pierwsze zwalczone, odparte, w części spalone, lub na mieliznę zagnane zostały. Skutek negocyacyi przewidzieć trudno; tymczasem widziemy przygotowania do odporu czynione od Turków z nadzwyczaynym pośpiechem. Cokolwiek ludzi zbroynych Porta w bliskości znalazła, wszystkich zwołała; brzegi Europeyskie i Azyatyckie armatą osadzić kazano, do czego wyprowadziliśmy z arsenału dział kilkaset. Sułtan obecny wszędzie lud zagrzewa, dogląda sam roboty; niema żadnego urzędnika Porty, nie wyłączaiąc naywyższych, któremuby nie poruczono iakiey cząstki brzegów naszych ku obronie; sam nawet Reis Effendy zagranicznych interessów Minister od tego obowiązku wolny nie iest.

Kapitan Basza urząd stracił; mieysce iego zastępuie teraz Algerski Officyer morski Seid Aly; w drugich urzędach odmianę zrobiono. Nie przestaiąc na lądowém przygotowaniu Selim 3 uwagę zwrócił ku morzu; eskadrę w Bosforze stoiącą przywołano do stolicy, ażeby się przyłożyła do pospolitey obrony. Wszystkie okręta i mnieysze statki zdatne do użycia naprawiać kazano, zbraiać, i ludem woiennym osadzać; gdy zaś u Turk w niedostatek maytków iest wielki, przeto Jańczarów wybranych do morskiey służby wezwano.

Naostatek Porta w nocie podaney zagranicznym Posłom oświadczyła, że w okolicznościach teraznieyszych na wolną żeglugę po morzu Czarném zezwolić nie może, nawet dla okrętów Mocarstw nie wchodzących do woyny.

WIEDEN d. 25 Marca. Arcy Xiąże Józef Palatynus przybył do naszey stolicy, podobno dla umówienia się z dworem względem następuiącego blizko Seymu, na który Węgierskiego Królestwa stany zgromadzić się maią nieodmiennie w d. 5 kwietnia do Budy. Chociaż propozycye od Tronu przygotowane nie są przed czasem ogłoszone, zastanawiaiąc się iednak nad brzmieniem Cesarskiego edyktu do Stanów Węgierskich, zgadnąć nie trudno, że Monarcha znieść zamyśla przeszkody wszelkie tamuiące dotąd wzrost narodowego przemysłu, handel wnętrzny, a mianowicie produktów kraiowych wyprowadzenie za granicę morzem i lądem, o którego wolność i spokoyność tak dawno dopraszali się obywatele.

Cesarz maiąc z sobą W. Podkomorzego Graffa Wrbna odwiedzał Akademią wyzwolonych kunsztów malarską i snycerską. Przyimowali wchodzącego Monarchę Dyrektor Zauner wsławiony robotą posągu bronzowego Józefa 2, Professorowie Fischer Maurer, Lampi, Kauzik; przypatrywał się dziełom naypięknieyszym dawnieyszym i nowym, oglądał zabytki starożytne, które za wzór uczuiom służą, tych postępek, nauczycielów pilność pochwalił, wszystkim naywyższe ukontentewanie oświadczył.

O woiennych czynnościach w Szląsku sąsiedzkim między Prussakami i Francuzami następuiąca iest wiadomość. Jużeśmy donieśli, że kommendant twierdzy oblężoney Schweidnitz przez umowę zawartą z Generałem Vandamme obowiązał się rozkazać garnizonowi swoiemu złożenie broni i póyście w niewolę d. 16 lutego, ieśliby przed tym czasem odsieczy nie otrzymał. Kommenderuiący woyskiem Pruskiém w Szląsku Xiąże Anhalt Pless o tém uwiadomiony, zgromadził ile mógł żołnierza, i stanoł po Wartha, z tąd przeszedł do Friedland, zamyślaiąc podobno układy zrobione z nieprzyiacielem pomieszać. Ale ten nadciągnoł w przewyższaiących siłach; stoczono raz i drugi potyczkę w mieyscach pomienionych, którey ten miał być skutek, że Prussacy nie mogąc dać odporu liczbą słabsi, do granic Królestwa Czeskiego ustąpili. Spełniła się więc umowa: d. 16 Wurtembergskie woyska Schweidnitz zaieły. Niewiadome są szczegóły bitew stoczonych pod Wartha i Friedland.

Zakończywszy tę wyprawę zprzymierzeńce d. 18 po krótkim spoczynku ruszyli do Neisse; twierdza ta niewielka iest, lecz bardzo mocna, podczas woyny 7 letniey kilkakroć przez Austryaków oblężona, nigdy iednak dobytą nie była, ponieważ Fryderyk 2 zawsze na odsiecz przybywał. Generał Wurtembergski Seckendorf przystępuiąc do niey, wysłał małe podiazdy ku Glatz i Silberberg, wzywaiąc do poddania się kommendantów; lecz rycerscy ludzie odpowiedzieli temu nieprzyiacielowi, że pełniąc powołanie stanu swoiego, są gotowi bronić się do upadłey. Zatém Seckendorf nie maiąc siły dostateczney do oblężenia trzech twierdz razem, Glatz i Silberberg zdaleka opasać tylko rozkazał, sam na czele większey potęgi d. 20 pod Neisse stanoł. Dni kilka stracili Wurtembergczykowie na rozłożeniu obozów, które tém trudnieysze było, że twierdza po obu brzegach rzeki imienia swego leżąca, rozległego opasania potrzebuie i licznych straży.

Sprowadzono naostatek ammunicyę i artylleryą d. 28; nazaiutrz, to iest d. 1 Marca robić zaczęto pierwszą parallelę na prawym brzegu w odległości 150 sążni od murów. Rzecz poszła w początkach dość pomyślnie; Wurtembergczykowie nad nadzieię mniey stracili w dziele trudném; zabito im tylko 2 Officyerów, żołnierzy kilkadziesiąt, ranionych iest nieco więcey; klęska byłaby większa nieskończenie, gdyby nie doradził przemysł Półkownika Neubronn; ten Officyer zabrawszy dwa piesze bataliony, i regiment iazdy pokazał się na lewym brzegu Neisse rzeki, właśnie iakby miał attak zaczynać w tey stronie pod Fort de Prusse; kommendant ku niemu zwrócił naywiększą uwagę, i tym sposobem dał sposobność korpusowi na prawym brzegu czyniącemu dokonać parallelę bez wielkiey szkody. Poźniey odmiany wielkie w Szląsku stać się miały; woyska Wurtembergskie i Bawarskie dobywaniem twierdz Pruskich zaięte odebrały niespodzianie rozkaz ciągnąć do Pruss nowo wschodnich, gdzie pod kommendą Masseny należeć powinny do skrzydła prawego armii; zatém iak oblężenie Neisse, tak opasanie Glatz i Silberberga opuszczone zostały.

Marszałek Augereau w bitwie pod Preussisch Eylau ciężko raniony z wielo Officyerami korpusu swego przez Drezno iechał do Paryża na poratowanie zdrowia. Gdy woyska Francuzkie z Napoleonem od brzegów Wisły oddaliły się do Pruss wschodnich, garnizony Pruskie z Colberga, Gdańska, i Grudziądza wychodząc w pole nie małą klęskę zadały nieprzyiaciołom; huzarowie naybardziey zapędzili się do Frankfortu nad Odrą: kommunikacye po wielu mieyscach korpusom Francuzkim przecięte były, wiadomo iak w Pomeranii został poymany Generał Victor; podobny los poźniey spotkał G. Kosińskiego. Generał Pruski Blucher poymany blizko Lubeck, mieszkaiący w Hamburgu, przez Ministra Berthier uwiadomiony o nastąpić maiącey zamianie iego z dwóma synami za G. Victor i dwóch Francuckich Officyerów, razem został wezwany do główney kwatery Osterode, gdzie taż zamiana do skutku przyiść powinna.

Hieronim Buonaparte uwiadomiony, że obywatele Wrocławscy, owszem całego Szląska wielorakie pokrzywdzenia cierpią od swawolnego żołnierstwa d. 28 lutego postanowił trzy sądy woyskowe w kwaterach swoiey, G. Deroy, i G. Seckendorf, które sądzić maią ludzi narzucaiących iakiekolwiek rekwizycye, włóczęgów dozwalaiących sobie gwałtu i rabunku, żołnierzy przedaiących broń, ammunicyą, mundury, obywatelów kupuiących te rzeczy; wszystkim zaś urzędnikom zalecono dawać nieokreśloną opiekę dla fabryk sukiennych i płóciennych w Szląsku, ponieważ te naybardziey w czasie przyszłym opatrywać maią wszystkie korpusy woyska Francuzkiego.

COPPENHAGA d. 14 Marca. Statek przybyły z Gdańska do Helsingoer wiadomość przyniosł, że d. 7 nie tylko słyszał natężone z armat strzelanie, ale nawet widział Francuzów stoiących w odległości 2 mil. od miasta. D. 11, 3 okręta liniowe Szwedzkie w Koeger blizko naszey stolicy kotwicę rzuciły, zabierać maiąc piechotę w Landscroon, i do Pomeranii przenosić. Po tylu sprzecznych odgłosach dotąd nie widzieliśmy w ciaśninie Sund żadnego z woiennych okrętów Angielskich. D. 1 Generał Essen wysłał z Stralsundu Półkownika Towastk, ażeby uważał szańce przez Francuzów usypane pod Garpenhagen, i sam wyprawie był obecny. Dawał ognia nieprzyiaciel, Szwedów kilku poległo, ranionych iest kilkadziesiąt, między niemi Towast; lecz G. Essen dopioł zamiaru swego. Marszałek

Mortier nie oddalił się daleko od Pomeranii; na mieysce ubyłych Francuzów, którzy do Pruss poszli, przychodzą inni do Greifswald i Anclam.

MAGDEBURG d. 10 Marca. Przybył do nas nowy Gubernator G. Liebert. Pruski G. Hirschfeld podeyrzany o taiemną korrespondencyą, ściśle iest zamknięty w cytadelli. Rząd Francuzki narzucił miastu i kraiowi naszemu rekwizycyą nieskończenie uciążliwą; oprócz kilku tysięcy beczek wina i wódki, dostarczyć trzeba kilkanaście tysięcy centnarów ryżu, krup, grochu, 3 tysiące wieprzów, 6 tysięcy wołow, 15 tysięcy baranów. Na zakupienie tych rzeczy nie wystarczą 4 milliony talarów; tak ogromną summę zebrać w gotowiźnie trudno w okolicznościach dzisieyszych; zatém Kamera woienno - ekonomiczna wszystkim obywatelom kraiu Magdeburgskiego i miasta przymuszoną pożyczkę nakazała po 3 procenta.

LONDYN d. 20 lutego. Dziś mamy dokładną wiadomość o losie eskadry Francuzkiey, która pod kommendą Admirała Willaumetz z Brestu wysłana, długo po różnych morzach krążyła; składała się z 6 okrętów liniowych; z tych Veteran i Cassart dawniey powróciły do Brestu Impetueux osiadł na piaskach w odnodze Chesapeak Ameryki północney, Eole i Patryote do teyże odnogi zawinęły dla naprawy po wytrzymaney nawałności srogiey; dotąd nie było żadney wiadomości o okręcie Admiralskim Foudroyant; nakoniec i ten w Hawanie przez Hiszpanów naprawiony powrócił do Brestu o ł naszych żeglarzów niepostrzeżony. W tym porcie ma nieprzyiaciel znaczną potęgę, i iak słychać, zamyśla wyniść pod żagle na taiemną wyprawę; ażeby Admirał Cotton krążący przy Francuzkich brzegach mógł zniszczyć zamiary szkodliwe, Admirał Saumarez odebrał rozkaz wyniść z Torbay, i zmocnić Angielską eskadrę.

Dzień 18 lutego wiekuiście pamiętnym zostanie w dzieiach narodu naszego. W Dunes mieliśmy 150 okrętów rozmaitych przewozowych i kupieckich, które iuż ładowne do różnych części świata wkrótce płynąć miały. Powstaie straszliwa nawałność, iak ey nikt z żyiących nie pamięta; wszystkie statki częścią zatopione, o skały rozbite, na brzeg wyrzucone, na piaskach osadzone zostały, naynieszczęśliwsze są które odbić od brzegów i na głębinę uciec mogły. Pierwszych i drugich liczba niewiadoma ieszcze. Między Deal i Margate 16 iest rozbitych; od Deal do Dover wszystkie brzegi pokryły się ułomkami okrętów, trupami maytków i żołnierzy, orężem ich lub odzieniem, pakami rozmaitych towarów, broni, ammunicyi. Jeden z okrętów liniowych i fregata na straż przeznaczone oparły się burzy, choćiaż mocno są nadpsute; dawno podobney klęski nie doświadczył narod; w smutku oczekiwamy podobnych wiadomości z drugich wielu portów królestwa.

Dzis Ministrowie tłumacząc rozrządzenie Królewskie o zamknięciu portów nieprzyiacielskich ogłosili, że statki obojętne mogą żeglować swobodnie gdy niosą zboże, ryż, wełnę Hiszpańską i wino, indych, szafran, koszenillę, terpentynę, oliwę, owoce, żywe srebro, pieniądze gotowe: nawet żelazo, drzewo, maszty; byleby tylko to wszystko prowadziły nie z portów ściśle i wyraźnie zamkniętych przez flotty Angielskie: w przeciwném zdarzeniu, albotéż ładowne towarem i produktami w tey taryffie nie wyliczonemi, podpadaią zatrzymaniu i konfiskacie.

Donieśliśmy, iakim sposobem znaiomy dawniey Wice - Prezydent Amerykańskich stanów Półkownik Burr zabóyca G. Hamiltona, gdy zamyślał buntować prowincye RPtey zachodnie, i od ciała narodu odrywać, podeyrzany rządowi, śledzony, prawie iak mówią, poymany na gorącey sprawie, przytrzymany, do sądu przyzwoitego został odesłany. Stanoł przednim śmiało złośliwy człowiek. Czyli dowodów iasnych nie było, albotéż Burr miał przychylnych sędziów, to pewna, że w krótkim czasie odzyskał wolność, i na mocy prawa kraiowego oświadczył głośno chęć pozwania rządowych osob do ścisłey odpowiedzi za niesłuszny, iak mienił, postępek. Lecz do tego nie przyszło; Półkownik dowiodł sam wkrótce, iakim iest obywatelem, i co zamyśla.

Wiadomo, że w prowincyi Kentucky miał nayweięcey przyiacioł; tam więc zgromadził 7 tysięcy stronników, zapewne ułudzonych obietnicami wielkiemi, i niemieszkaiąc ruszył ku stolicy prowincyi Louisiany, Nowy Orleans. Gubernator tego mieysca, który o skrytych zamiarach Półkownika nie wiedział, uczynił odezwę do gorliwych obywatelów całego kraiu, i zwołał do broni, chcąc dać odpor naiezdnikowi, powstaiącemu na rząd naywyższy. Pokazało się teraz, że Burr dawno zakupił 400 tysięcy morgów ziemi w Louisianie, pod pozorem założenia wielkich osad i życia spokoynego na tey ustroni, sprowadził wiele oręża i ammunicyi, przyczynę daiąc, iż chce bronić własności od Hiszpanów, którzy wtenczas Amerykanom woyną grozili. Nie dość maiąc na tém przygotowaniu ieszcze uioł sobie Jenerała Wilkinson kommendanta naywyższego milicyi Amerykańskiey, która Louisianę zasłaniać miała od napaści spodziewaney woysk Katolickiego Króla i Reprezentanta Clarke; obydwa niespokoinemu człowiekowi dopomagali w iednaniu serc obywatelskich, wszyscy razem podbiwszy kraie Kentucky, Florydę, Louisianę, i Mexico, zamyślali panować nad niemi.

Z tąd łatwo poznać, że Burr iak wielu innych Amerykanów, byli w zmowie taiemney z G. Mirandą na zaięcie osad Hiszpańskich. Na rzece Ohio miał wiele zbroynych statków, które podczas sprawy zatrzymane, po zapadłym wyroku o niewinności Półkownika zwrócone iemu, dziś służą do wyprawy na południe przedsięwziętey. D. 5 stycznia Prezydent Jefferson w mieście Washington odebrał wiadomości z Louisiany przysłane, których ponieważ nie ogłoszono, wnieśli Amerykanie, iż być muszą mniey pomyślne, i lękaią się wszyscy, ażeby domowa spokoyność w RPtey zakłóconą nie była i narod na dwoie rozerwany nie upadł, przez stratę prowincyi południowych zachodnich. Nie ieszcze Kongres nie postanowił przeciw buntownikowi; ten zaś coraz więcey stronników liczy w Kentucky, i prowincyach ościennych, gdzie gdy odebrano wiadomość o wspomnianym wyroku za niewinnością Półkownika, wszyscy obywatele głośną z tąd radość oświadczyli.

Dwóch ludzi sławnych w tym czasie umarło w naszey stolicy; Paoli niegdyś rządca Corsykanów, i Mallet Genewenczyk znaiomy z dzieł historycznych o Danii, domie Brunświckim, Szwaycarach i związku Anzeatyckim.

FRANKFORT d. 1 Marca. Ttraktat Lunewilski, sekularyzacye i indemnizacye z onego wynikłe, nakoniec związek Reńskim zwany, wielką odmianę sprawiły w dzierżawach wielu Xiążąt Niemieckich. Domowi Badeńskiemu, po ustąpionych Francuzom kraiach leżących na lewym brzegu Renu, nie zostawało nad 62 mile kwadratowe ziemi, 162 tysiące mieszkańców, million 240 tysięcy złotych ryńskich dochodu rocznego, i mała garstka żołnierzy; teraz ma kraiu mil kwadratowych 268, 807 tysięcy mieszkańców, 10 tysięcy woyska, i 6 millionów złotych ryńskich dochodu rocznego. Podobnym sposobem Landgraf Hesse Darmstadzki miał w tymże czasie 100 mil kwadratowych ziemi, 247 tysięcy poddanych, 5 tysięcy żołnierza, million 200 tysięcy złotych ryńskich dochodu; dziś ma tenże 196 mil kwadratowych ziemi, na niey 486 tysięcy mieszkańców, żołnierza 8 tysięcy, 3 milliony złotych ryńskich dochodu rocznego.